

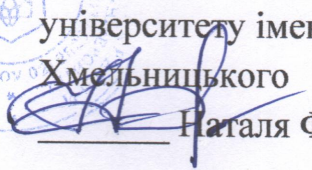
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
ректор Мелітопольського
державного педагогічного
університету імені Богдана
Хмельницького

Наталя Фалько

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ З ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ**

для здобуття ступеня магістра на основі НРК6 та НРК7

Програма фахового іспиту з психології та соціології для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» спеціальності С4 Психологія, спеціальності С5 Соціологія / Укладачі О.О. Прокоф'єва, Л.В. Афанасьєва. – Запоріжжя, 2026. – 16 с.

Ухвалено на засіданні кафедри психології
(протокол № 12 від 02 березня 2026 року).

Ухвалено на засіданні кафедри соціології та філософії
(протокол № 8 від 06 березня 2026 року).

Пояснювальна записка

Програма фахового вступного випробування з психології та соціології для здобуття освітнього ступеня магістра спеціальності С4 Психологія, С5 Соціологія базується на державному стандарті освіти, визначеному Міністерством освіти і науки України, з підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр галузі знань 05 - Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія, спеціальності 054 Соціологія, навчальних програм дисциплін професійної та практичної (професійно-орієнтованої) підготовки, визначених навчальним планом підготовки фахівців за освітнім ступенем бакалавр спеціальності С4 Психологія, С5 Соціологія, затвердженому Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького, а також враховує Програму предметного тесту з психології та соціології (наказ МОН № 156 від 11.02.2022).

Програма фахового вступного випробування з психології та соціології розроблена для абітурієнтів, які вступають до університету для одержання освітнього ступеня магістр за спеціальністю С4 Психологія, С5 Соціологія.

Вступ

У добу реформування країни, становлення нових соціально- економічних основ її розвитку все актуальнішим стає завдання побудови нових відносин між суспільством та особистістю. Пошук оптимальних шляхів соціалізації особистості та її соціально-психологічний захист стають першочерговими завданнями людинознавчих дисциплін. Все більшої актуальності у цьому контексті набуває професія психолога і соціолога. Допомогати людині реалізовувати свій потенціал, жити на повну силу, досягати злагоди з довкіллям, знайти своє місце у суперечливому світі - неповний перелік завдань, які стоять перед психологом на сучасному етапі розвитку суспільства. Діяльність цих фахівців покликана мінімізувати ризики дезорієнтації індивіда в мінливому соціумі, забезпечуючи надійне експертне супроводження процесів міжособистісної комунікації, оптимізації соціальних зв'язків та гармонізації внутрішнього світу людини у межах суспільних трансформацій.

Мета вступного випробування: перевірити рівень підготовки здобувачів вищої освіти до навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю С4 Психологія, С5 Соціологія.

Вступні випробування тривають 2 години у письмовій формі, що забезпечує високий рівень об'єктивності оцінювання, сприяє логічності мислення, цілеспрямованості та зосередженості абітурієнтів на глибокому вникненні в суть питань, обдумуванні варіантів вирішення та побудови

відповіді.

На вступному випробуванні абітурієнти повинні продемонструвати рівень та якість отриманих теоретичних знань, їх міцність, ступінь розвитку, критичного та творчого мислення; уміння самостійно працювати, аналізувати та синтезувати отримані знання і застосовувати їх для розв'язання практичних завдань.

Об'єктом оцінювання виступають *компетенції* вступника, тобто знання і вміння, що характеризують його здатність розуміти, виконувати, відображати й пізнавати те, що вимагає другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціальністю С4 Психологія та С5 Соціологія.

Інформаційний зміст програми.

I. Програма предметного тесту з психології та соціології ЄФВВ

1. Основи психології та соціології

1.1. Психологія та соціологія у структурі сучасних наук

1.1.1. Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології.

1.1.2. Об'єкт, предмет соціології. Суспільство як об'єкт соціології. Соціальна взаємодія як предмет соціології.

1.1.3. Функції соціології: теоретико-пізнавальні, практично-політичні.

1.1.4. Трансформація уявлень про предмет психології. Історичне формування предмета психології: від вчення про душу до науки про психіку.

1.1.5. Трансформація уявлень про предмет соціології: від вивчення суспільства в людині до дослідження людини в суспільстві.

1.1.6. Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.

1.1.7. Рівні соціологічного знання: загальносоціологічні теорії (макросоціологія та мікросоціологія), спеціальні та галузеві соціологічні теорії (теорії середнього рівня), знання, здобуте за допомогою емпіричних досліджень.

1.2. Основні категорії психології та соціології

1.2.1. Поняття «психіка» та її сутність. Функції психіки: відображальна, регулятивна.

1.2.2. Співвідношення понять «соціальне» і «суспільне».

1.2.3. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».

1.2.4. Біологічні передумови, соціальні умови та чинники психічного розвитку особистості.

1.2.5. Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості.

1.2.6. Цінності та ціннісні орієнтації особистості. «Життєві стратегії».

1.2.7. Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.

2. Історія і теорія психології та соціології

2.1. Соціологічна та психологічна думка XIX ст.

2.1.1. Позитивізм Огюста Конта. Концепція співвідношення суспільства та індивіда.

2.1.2. Психологія натовпу Гюстава Лебона. Класифікація натовпів, характеристики натовпу.

2.1.3. Теорія наслідування Габріеля Тарда. Психологічний механізм наслідування як ключ до пояснення соціальної поведінки.

2.1.4. Органіцизм та еволюціонізм у теорії Герберта Спенсера.

2.2. Соціологічна та психологічна думка кінця XIX-початку XX ст.

2.2.1. Інтеракціонізм. Теорія «дзеркального Я» Чарльза Хортон Кулі. Символічний інтеракціонізм Джорджа Герберта Міда. Аналіз динаміки «Я»: «І» / та «те».

2.2.2. Психоаналітична теорія Зигмунда Фрейда. Вчення про сексуальність: лібідо, сублімація, витіснення. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super-Ego). Соціологічні аспекти психоаналізу.

2.2.3. Індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Комплекс меншовартості.

2.2.4. Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.

2.2.5. Розуміюча соціологія Макса Вебера. Теорія соціальної дії. Типи соціальної дії. Типи легітимного панування.

2.2.6. Еміль Дюркгайм про суспільні норми і цінності. Поняття аномії. Проблема розрізнення нормальних і патологічних явищ. Типи самогубств.

2.2.7. Теорія соціальної поведінки Вільфредо Парето. Теорія еліт. Циркуляція еліт як елемент підтримки соціальної рівноваги.

2.3. Психологічна та соціологічна думка другої половини XX - початку XXI ст.

2.3.1. Дж. Морено: соціометрична революція, психодрама. Неофройдизм (Е. Фромм, Е. Еріксон). Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура). Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І. Ялом). Генетична психологія Ж. Піаже.

2.3.2. Специфіка структурно-функціональної теорії Толкотта Парсонса. Концепція соціальної дії. Соціалізація і соціальний контроль як механізми інтеграції індивіда до соціальної системи. Функціональний аналіз Роберта

Мертон. Р. Мертон про соціологічні теорії середнього рівня. Феноменологічна соціологія Альфреда Шюца: поняття життєвого світу та повсякденності.

3. Методи психології та соціології

3.1. Планування та забезпечення якості дослідження

3.1.1. Наукові дослідження: різновиди (теоретичні та емпіричні; фундаментальні та прикладні; розвідувальні, описові та аналітичні; польові та лабораторні), проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.

3.1.2. Програма дослідження: структура документа, основні пункти, етапи дослідження. Тлумачення, концептуалізація, операціоналізація основних понять дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні.

3.1.3. Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.

3.1.4. Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Типи валідності (змістовна, критеріальна, констуктна), валідизація. Забезпечення надійності.

3.2. Методи збору інформації

3.2.1. Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.

3.2.2. Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний), планування, внутрішня і зовнішня валідність.

3.2.3. Методи опитування: анкетування, інтерв'ювання. Анкетування (поштові, пресові, онлайніві, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та різних питань. Формулювання питань і відповідей в анкеті. Інтерв'ювання (фокус-групові, глибинні, неформалізовані: історія життя, біографія, усна історія).

3.2.4. Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.

3.2.5. Соціометрія: особливості застосування та інструментарію (анкета, шкали), соціометричні індекси, матриці та соціограми.

3.2.6. Аналіз документів. Контент-аналіз.

3.3. Методи аналізу емпіричних даних

3.3.1. Вимірювання (за С. Стівенсом): визначення, види, рівні, шкали (номінальні, порядкові, метричні).

3.3.2. Описова статистика. Міри центральної тенденції та міри варіації для шкал різних типів. Точкове та інтервальне оцінювання. Довірчий інтервал.

3.3.3. Аналіз статистичного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез.

3.3.4. Лінійна регресія (парна та багатовимірна).

4. Прикладні аспекти психології та соціології

4.1. Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин

4.1.1. Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ та нові медіа: інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.

4.1.2. Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки: поведінка, що не є схвалюваною іншими, що осуджується іншими, морально негативні прояви і вчинки, делінквентна поведінка, злочинна поведінка, деструктивна поведінка. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.

4.1.3. Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Структура ролі за В. Ядовим (когнітивна, афективна, конативна складові). Маргінальність соціальних ролей.

4.1.4. Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.

4.2. Особистість у життєвому та професійному просторі

4.2.1. Гра, навчання, праця як види діяльності. Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне вигорання. Поняття професійних криз.

4.2.2. Спілкування як соціально-психологічний феномен. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування). Комунікатор, реципієнт, канал передавання інформації. Комунікативні бар'єри. Спілкування як сприймання, розуміння та оцінка партнерів спілкування (перцептивна сторона спілкування). Механізми міжособистісного сприймання: ідентифікація, соціальна рефлексія, стереотипізація. Каузальна атрибуція. Атитюд як соціальна установка. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування).

4.2.3. Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Рольові конфлікти (гендерно-рольовий конфлікт, конфлікт між сімейними і професійними ролями). Стилі поведінки в конфлікті (суперництво,

уникнення, компроміс, співпраця, пристосування). Запобігання (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) конфліктів у різних сферах життєдіяльності.

4.2.4. Соціальна організація як формальна група: характеристики, структура, функції організації. Управління. Управлінська діяльність. Лідерство та керівництво. Типологія лідерства. Стили керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.

4.2.5. Характеристика і актуальні проблеми сучасної сім'ї (нестабільність шлюбу, знижування народжуваності, матеріальне неблагополуччя). Функції сім'ї (репродуктивна, економічна, виховна, господарсько-побутова, комунікативна, дозвіллева, сексуальна, рекреативна, психологічного захисту). Види сім'ї: нуклеарна та розширена сім'я; патріархальна, матріархальна, егалітарна сім'я, моногамна та полігамна сім'ї. Шлюб і шлюбні стосунки. Сімейні кризи.

5. Психологічні та соціологічні виміри суспільства

5.1. Група як структурний елемент суспільства

5.1.1. Поняття та головні ознаки соціальної групи. Класифікація соціальних груп (великі соціальні групи, середні соціальні групи, малі соціальні групи).

5.1.2. Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп (соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-професійні та соціально-територіальні). Натовп як велика стихійна група. Основні характеристики та типологія натовпу, соціально-психологічні особливості окремих його різновидів. Етнічні групи. Форми існування етносів та основні етнічні процеси. Поняття етнічної ідентичності та свідомості.

5.1.3. Поняття малої групи. Класифікація малих соціальних груп (первинні/вторинні; формальні/неформальні; референтні/групи членства; квазігрупи). Структура малої групи. Динамічні процеси в малій групі. Соціально-психологічний клімат групи. Конформізм, конформна поведінка і конформність. Згуртованість.

5.2. Соціальні та психологічні характеристики й форми організації суспільних процесів і явищ

5.2.1. Суспільна свідомість. Масова свідомість. Групова свідомість. Індивідуальна свідомість. Механізми соціально-психологічного впливу (наслідування, навіювання, переконання, зараження, чутки, мода).

5.2.2. Поняття соціального інституту. Основні функції та характерні ознаки. Види соціальних інститутів: економічні, політичні, релігійні, культури та соціалізації тощо.

5.2.3. Соціальна стратифікація та соціальні нерівності. Основні критерії соціальної стратифікації. Види нерівності (економічна, політична, правова, культурна, цифрова, мобільна та ін.).

5.2.4. Соціальна мобільність: поняття, типи (вертикальна / горизонтальна), механізми, соціальні та психологічні чинники. Міграція як вид просторової мобільності: сутність, соціальні та психологічні характеристики.

Критерії оцінювання знань

Абітурієнт повинен продемонструвати володіння професійними компетенціями у практичній, науково-дослідній, педагогічній, організаційно-управлінській діяльності; повинен давати інтегративну відповідь, актуалізувати знання, отримані при вивченні різних навчальних дисциплін, а також показати вміння у вирішенні практичних завдань прикладної психології. В ході тестування показати рівень сформованості категоріально-понятійного апарату психології, рівень володіння теоретичними знаннями, сформованими вміннями та навичками у процесі вивчення базових психологічних дисциплін

Рівень	Кількісна характеристика рівня	Характеристика відповідей здобувача		
		Питання теоретичного змісту	Професійно-орієнтоване завдання	Тестові завдання
Низький	100-123 б.	Завдання виконані не в повному обсязі або допущено значну кількість істотних помилок. Здобувач демонструє часткові знання психологічних термінів та понять; фрагментарно і не послідовно визначає етапи розвитку особистості, методи психологічної практики; виявляє недостатню спроможність в здійсненні психологічного дослідження; відсутня наукова оцінка психологічних явищ; допускає суттєві	У студента недостатньо розвинуті логічні й аналітичні уміння, уміння узагальнення.	Здобувач отримує 1 бал за кожне тестове завдання

		помилки в узагальненнях та систематизації теорій особистості.		
Задовіль ний	124-150 б.	Завдання виконані у неповному обсязі. Здобувач допускає помилки у тлумаченні психологічних термінів та у визначенні наукових концепцій і теоретичних положень; не виявляє здатності до оцінки та аналізу психологічних явищ; частково виявляє уміння аналізувати та порівнювати сучасні напрямки психології; допускає помилки у доборі методів діагностики особливостей психічного та особистісного розвитку; демонструє	Здобувач проаналізував причини виникнення ситуації, однак не зміг чітко сформулювати методи її вирішення.	Здобувач отримує 1 бал за кожне тестове завдання

		недостатню спроможність в здійсненні аналізу наукових психологічних концепцій.		
Достатній	151-175 б.	Завдання виконані у повному обсязі. Здобувач в достатній мірі володіє психологічною термінологією; здатний визначати та класифікувати психічні процеси; дає загальну характеристику психологічних явищ; демонструє розуміння в описі наукових підходів до надання психологічної допомоги; здатний аналізувати та оцінювати причини та наслідки психологічних ситуацій, визначати загальні перспективи розвитку особистості; вміє добирати методи у відповідності до особливостей психічного та особистісного розвитку; демонструє розуміння в описі наукових підходів до надання психологічної допомоги; здатний аналізувати та оцінювати причини та наслідки психологічних	Питання розгорнуто в цілому правильно, але наявні окремі неточності у визначенні методів розв'язання проблемної ситуації.	Здобувач отримує 1 бал за кожне тестове завдання

		ситуацій, визначати загальні перспективи розвитку особистості; вмiє добирати методи у вiдповiдностi до особливостей психiчного та особистiсного розвитку дiагностики у вiдповiдностi до особливостей психiчного та особистiсного розвитку; висловлює власне ставлення у оцiнцi психологiчних явищ		
--	--	---	--	--

Кожен бiлет вступного iспиту мiстить завдання, якi мають професiйне спрямування i їх вирiшення вимагає вiд абiтурiєнта не розрiзнених знань окремих тем i роздiлiв дисциплiни, для їх iнтегрованого застосування. Бiлет складається з трьох частин: теоретичної (питання iнтегрованого характеру - контроль знань) – 50 балiв (два теоретичних питання по 25 балiв), професiйно-орiєнтованого завдання (ситуацiйнi завдання або розрахунковi задачi – контроль практичних умiнь та навичок) – 25 балiв; тестової (ситуацiйнi тести – виявлення рiвня сформованостi категорiально-понятiйного апарату) – 25 балiв (1 бал за кожне тестове завдання)

Перелік рекомендованої літератури.

з психології

1. Myers, David, Twenge, Jean Social Psychology 14th Edition, 2022.
2. Personality Theory and Assessment. Personality Theory and Models. Vol.1 / edited by Gregory J. Boyle, Gerald Matthews, Donald H. Saklofske. - SAGE Publications, 2008. – 783 p.
3. Андрійцев Б.В., Блохіна І.О., Боковець О.І., Винославська О.В., Воляннюк Н.Ю., Кононець М.О., Ложкін Г.В., Москаленко О.В. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра. Київ: КПП ім. І.Сікорського, 2019. 254 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27765/1/Social-psychology.pdf>
4. Барабанова, І. А., & Таран, М. М. (2022). Психодіагностика: сучасні підходи та інструменти. Київ: Видавництво "Академія".
5. Вікова психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. О.П. Сергєєнкова, О.А. Столярчук, О.П. Коханова, О.В. Пасєка; М-во освіти і науки України , Київ. ун-т ім. Б.Грінченка. К.: ЦНЛ , 2020 . 376 с .
6. Волошина В. В. Загальна психологія: Практикум. / В.В. Волошина, Л.В. Долинська – К: Каравела, 2017. – 280 с.
7. Горностай П.П., Слюсаревський М.М., Татенко В.О., Титаренко Т.М., Хазратова Н.В. та ін. Основи соціальної психології: підручник для закладів вищої освіти / за ред. М.М. Слюсаревського. Київ: Талком, 2018. 580 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Osnovysocpsych.pdf>
8. Грубі Т.В. Практикум з соціальної психології: навчальний посібник. – Кам'янець_Подільський, 2011. – 170 с.
9. Довідник нормативно-правових документів психологічної служби та психолого-медико-педагогічних консультацій системи освіти України / упоряд.: Ю.А. Луценко, А.Г. Обухівська, І.В. Луценко, Н.В. Сосновенко. Київ: Укр. НМЦ практи. психології і соц. роботи, 2014. 475 с.
10. Долинська Л. В. Загальна психологія: Хрестоматія. навч. посіб. / Л.В. Долинська Л. В. та ін. - К: Каравела, 2017. – 640 с.
11. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. – К.: ЦНЛ, 2019. – 388 с.
12. Етичний кодекс психолога [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>
13. Загальна психологія: підручник / О.В. Скрипченко та інш. - К.: Либідь, 2019. - 464 с.

14. Затворнюк О.М. Психологія сім'ї: навч.-метод. посіб. / О.М. Затворнюк. – К.: Слово, 2018. 183 с.
15. Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ: Алерта. 2021. 134 с
16. Ковальчук, С. О., & Лисенко, І. І. (2023). Клінічна психодіагностика: нові тенденції. Львів: Видавництво "Літера".
17. Корнєшук В.В. Профілактика та корекція девіантної поведінки підлітків: навч. посіб. / В.В. Корнєшук, М.О. Волошенко, В.П. Олло. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 136с. .
18. Кузікова С.Б. Основи психокорекції: навч. посіб. / С. Б. Кузікова. – К.: Академвидав, 2012. – 320 с.
19. Кутішенко В.П., Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія: Практикум: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2012. – 448 с.
20. Кушнір Ю. В., Оверчук В.А., Шпортун О.М. Вікова та спеціальна психологія: навчальний посібник. Вінниця: Центр оперативного друку «Документ Принт»., 2020. 384 с.
21. Легка Л. М. Організація діяльності психологічних служб: навч. посіб. Львів: Новий Світ, 2018. 371 с.
22. Лемак М. В., Петрище Ю. В. Психологу для роботи: діагностичні методики. Методичне видання. – Ужгород, Видавництво А. Гаркуші. – 2012. 616 с.
23. Мартинюк І.А. Патопсихологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2021. 208 с.
24. Мороз, А. В. (2021). Методи психодіагностики особистості: теорія та практика. Харків: Видавництво "Фоліо".
25. Москалець В.П. Загальна психологія: підручник / В.П. Москалець. – К.: Ліра-К, 2021. - 564с.
26. Москалець В.П. Психологія особистості: підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 364 с.
27. Опанасенко Л.А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях / Л.А. Опанасенко – Миколаїв : Іліон, 2019. – 122 с.
28. Опанасенко Л.А. Психодіагностика психічних розладів та їх реабілітація / Л.А. Опанасенко – Миколаїв : Іліон, 2018. – 153 с.
29. Орбан-Лембрик Л.Б. Соціальна психологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академвидав, 2005. 448 с.
30. Панок В. Г. Психологічна служба: підручник. Київ: Ніка-Центр, 2016. 362 с.
31. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020.

360 с.

32. Практикум з індивідуального психологічного консультування військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей: навчально-методичний посібник / Хоружий С. М., Лозінська Н. С., Пішко І. О., Олійник В. О., Сириця М. В. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 90 с.

33. Практикум із групової психокорекції: підручник / О.О. Прокоф'єва, О.В. Ковальова, Г.Б. Варіна, О.В. Кочкурова. – Мелітополь: Люкс, 2020. – 414 с.

34. Психологічна служба: Навчально-методичний посібник для студентів і викладачів. Кам'янець-Подільський : ТОВ Друкарня Рута, 2018. 488 с.

35. Психологія (загальна та вікова). Навчальний посібник. Уклад. Аханова А.В. Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2021. 192 с.

36. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З. В., Булах І. С., Зелінська Т. М. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. – Вид. 2–е, доп. – К.: Каравела, 2007. – 400 с.

37. Столяренко О.Б. Психологія особистості. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с.

38. Теоретичні основи психології особистості: навч. посіб. / М.В. Папуча, М.М. Наконечна. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 60 с.

39. Ткалич М. Гендерна психологія: навч. посіб. / М. Ткалич. - 2-ге вид., випр. та доп. К.: Академвидав. 2016. 256 с.

40. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. - Харків: НТУ «ХПІ», 2018. - 246 с.

З соціології

1. Афанасьєва Л. В., Букрєєва І. В., Глебова Н. І., Глинська Л. Ф., Семікін М. О., Склярів Р. В., Цюрупа М. В., Чичановський І. О. Методологія та методи збору, аналізу та комп'ютерної обробки соціологічної інформації: навчально-методичний посібник. Запоріжжя: ФОП Однорог Т. В., 2024. 530 с.

2. Афанасьєва Л. В., Букрєєва І. В., Глебова Н. І., Глинська Л. Ф., Склярів Р. В., Цюрупа М. В., Чичановський І. О. Інноваційні соціологічні технології муніципальної політики: навчально-методичний посібник. Запоріжжя: ФОП Однорог Т. В., 2024. 126 с.

3. Балановський Я. М. Соціологія: організація емпіричного дослідження. Умань: Візаві, 2019. 470 с.

4. Богдан О. Що варто знати про соціологію і соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. Київ: Дух і Літера, 2015. 380 с.

5. Гоблик В. В. Прикладна соціологія: логістика і методи дослідження:

навчальний посібник. Мукачєво: РВВ МДУ, 2021. 108 с.

6. Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності / Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.; за наук. ред. Є. Головахи, С. Дембіцького. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 405 с.

7. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Соціологія. Загальний курс. 4-те вид. Підручник. Затверд. МОНУ. 2023. 408 с.

8. Опанасюк Т. А. Соціологія у визначеннях, таблицях, схемах, завданнях. Навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2023. 268 с.

9. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження: навчальний посібник. Київ: Наук. думка, 2016. 232 с.

10. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 342 с.

11. Сальнікова С. А. Вибірка у соціологічному дослідженні: підручник. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 252 с.

12. Сучасні методики контент-аналізу: навчальний посібник / за заг. ред. Н. Костенко, К. Батаєвої, В. Іванова. Київ: Кондор, 2018. 256 с.

13. Шевченко З. В. Соціологія: Навчально-методичний посібник. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю., 2023. 72 с.

14. King N. et al. Interviews in Qualitative Research. Second Edition. Sage Publications, 2019.

15. Merriam S. B. Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation. San Francisco: Jossey-Bass, 2016.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Центр Разумкова – <http://www.razumkov.org.ua/ukr/index.php>

2. Соціологічна асоціація України – <http://www.sau.kiev.ua/literature.html>

3. Періодичні видання: «Віче», «Сучасність», «Людина і політика», «Харківські соціологічні читання», «Соціальна психологія», «Проблеми розвитку соціологічної теорії», «Соціологія: теорія, методи, маркетинг», «Социс».

4. Інститут соціології НАН України - <http://i-soc.kiev.ua>

5. Київський міжнародний інститут соціології – <http://www.kiis.com.ua>

6. Інститут стратегічних досліджень - <http://www.niss.gov.ua>

7. Український інститут соціальних досліджень – <http://www.uisr.org.ua>

8. Центр соціологічних і політичних досліджень та технологій «Соціополіс» (Дніпро) – <http://www.spr.org.ua>